

חומש עם רש"י • חקת-בלק • שני

Complete Word-for-Word Interlinear • Navy & Gold Edition

CHUKAS-BALAK • 2ND ALIYAH

CHAPTER PREVIEW

In this aliyah, we learn about the painful nisayon of Mei Merivah, the Waters of Dispute. Following the histalkus of Miriam, the well that traveled with Bnei Yisrael in the midbar ceased to flow, and the people gathered to complain to Moshe Rabbeinu and Aharon HaKohen. Hashem commands Moshe to take his staff, gather the congregation, and speak to the rock so that it will yield its water. However, in the heat of the moment, Moshe strikes the rock twice instead of speaking to it, leading to a severe decree from Hashem that neither he nor Aharon will lead the nation into Eretz Yisrael.

Following this difficult event, the Torah describes Moshe Rabbeinu's diplomatic efforts as Bnei Yisrael prepare to enter the land. He sends messengers to the king of Edom, appealing to their shared ancestry and requesting peaceful passage through their territory. Despite promising to stick strictly to the highway and pay for any water consumed, Bnei Yisrael are met with harsh hostility and a threat of war from Edom.

All introductions, summaries, and contextual notes are the editor's commentary and are not part of the original text.

פסוק א

Pasuk 1

וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

saying Moshe to Hashem And spoke

פסוק ב

Pasuk 2

קח את המטה והקהל את העדה ואתה ואהרן אחיך ודברתם אל

to and you shall speak your brother and Aharon you the congregation — and assemble the staff — Take

הסלע לעיניהם ונתן מימיו והוצאת להם מים מן הסלע

the rock from water for them and you shall bring its water and it shall give before their eyes the rock

והשקית את העדה ואת בעירם:

their animals and — the congregation — and you shall give drink

רש"י

ואת בעירם. מכאן שחס הקב"ה על ממונם של ישראל:

Yisrael of the money of upon the Holy One blessed be that spares from here their beasts and — He

פסוק ג

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַמַּטֵּה מִלִּפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ:

He commanded him as Hashem from before the staff — Moshe And he took

פסוק ד

וַיִּקְהָלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הַקְּהָל אֶל פְּנֵי הַסֵּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם

to them and he said the rock the front of to the congregation — and Aaron Moshe And they assembled

שִׁמְעוּ נָא הַמְּרִים הַמֶּן הַסֵּלַע הַזֶּה נּוֹצִיא לָכֶם מַיִם:

water for you we bring forth this the rock shall from you rebels please listen

רש"י

ויקהלו וגו'. זה אחד מן המקומות שהחזיק מועט את המרבה בראשית רבה

Rabbah Bereishis the greater — the smaller where contained the places of one this etc. And they assembled

ה' :

5

רש"י

המן הסלע הזה נוציא. לפי שלא היו מפירין אותו, לפי שהלך הסלע וישב

and sat the rock that went because it recognizing they were that not because we shall bring out this the rock Is it from

לו בין הסלעים כשנסתלק הבאר, והיו ישראל אומרים להם מה לכם

difference to you what to them saying Yisrael and were the well when departed the rocks among itself

מאי זה סלע תוציאו לנו מים? לכה אמר להם המרים — סרבנים, לשון

an expression of refractory ones the rebels to them he said therefore water for us you bring out rock this from which

יוני שוטים, מורים את מוריהם, המן הסלע הזה שלא נצטוינו עליו

upon it we were commanded that not this the rock is it from their teachers — who teach fools Greek

נוציא לכם מים? תנחומא :

Tanchuma water for you we shall bring out

פסוק ה

וַיָּרֶם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וַיַּךְ אֶת הַסֵּלַע בְּמַטְהוֹ פַּעַמַּיִם וַיֵּצְאוּ מַיִם

water and there came out twice with his staff the rock — and he struck his hand — Moshe And he raised

רבים ותשת העדה ובעינם:

and their animals the congregation and drank abundant

רש"י

פעמים. לפי שבראשונה לא הוציא אלא טפין, לפי שלא צוה המקום

the Omnipresent commanded that not because drops but did it bring forth not that at first because twice

להכותו, אלא "ודברתם אל הסלע", והמה דברו אל סלע אחר ולא הוציא,

did it bring forth and not different a rock to spoke and they the rock to and you shall speak but to smite it

אמרו, שמא צריך להכותו בבראשונה, שנאמר "והכית בצור" שמות י"ז,

17 Shemos the rock and you shall smite as it is said as at first to smite it it is necessary perhaps they said

וַיִּזְדַּמּוּ לָהֶם אוֹתוֹ סֵלַע וַהֲכֹהוּ תַנְחוּמָא :

Tanchuma and he smote it rock that to them and there happened

פסוק 1

Pasuk 6

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן יַעֲזוּ לֹא הֵאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי

to sanctify Me in Me you believed not because Aharon and to Moshe to Hashem And He said

לְעֵינַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת הַקָּהָל הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ

the land to this the congregation — you shall bring not therefore Yisrael the children of in the eyes of

אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם:

to them I have given which

רש"י

יַעֲזוּ לֹא הֵאֱמַנְתֶּם בִּי. גָּלָה הַכָּתוּב שְׂאוּלֵי חֲטָא זֶה בְּלִבְדּוֹ הָיוּ נִכְנָסִין

entered they would have alone this the sin of that if not for the Scripture revealed in Me you believed not Because

לְאֶרֶץ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ עֲלֵיהֶם כַּעֲזוֹן דּוֹר הַמִּדְבָּר שֶׁנֶּגְזַר

upon whom it was decreed the Wilderness the generation of like the sin of about them they should say that not in order into the Land

עֲלֵיהֶם שֶׁלֹּא יִכְנָסוּ, כִּי הִיא עֲזוֹן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן; וְהִלָּא "הַצֹּאן וּבָקָר יִשְׁחָטוּ"

be slaughtered and cattle Shall sheep But is it not and Aharon Moshe the sin of was so they should enter that not upon them

בַּמִּדְבָּר יֵא, כִּי קָשָׁה מִזֶּה? אֲלֹא לִפִּי שֶׁבִּסְתֵּר, חֲסֵף עָלָיו הַכָּתוּב, וְכֵן

and here the Scripture him spared that in private because but than this more severe 22 11 Bamidbar

שֶׁבִּמְעֻמָּד כָּל יִשְׂרָאֵל, לֹא חֲסֵף עָלָיו הַכָּתוּב מִפְּנֵי קְדוּשַׁת הַשֵּׁם:

the Name the sanctification of because of the Scripture him spared not Yisrael all of that in the presence of

רש"י

לְהַקְדִּישֵׁנִי. שְׂאוּלֵי דִבְרֵיהֶם אֶל הַסֵּלַע וְהוֹצִיא, הִיִּיתִי מְקֻדָּשׁ לְעֵינַי

before the eyes of sanctified I would have been and it brought forth the rock to you had spoken for if to sanctify Me

הָעֵדָה, וְאוֹמְרִים מַה סֵּלַע זֶה שְׂאוּנֵנוּ מִדְּבַר וְאֵינוּ שׁוֹמְעִים וְאֵינוּ צָרִיךְ

needing and is not hearing and is not speaking which is not this with this rock what is the case and they would say the congregation

לְפָרֶנְסָה מְקִיִּים דְּבוּרוֹ שֶׁל מְקוֹם, קַל וְחֹמֶר אֲנוּ:

we more so how much the Omnipresent of the word fulfills sustenance

רש"י

לָכֵן לֹא תָבִיאוּ. בְּשִׁבּוּעָה, כְּמוֹ "וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֲלִי" שְׁמוּאֵל א

Aleph Shmuel Eli to the house of I have sworn and therefore just as with an oath bring you shall not Therefore

ג', נִשְׁבַּע בְּקַפִּיצָה שֶׁלֹּא יִרְבוּ בַתְּפִלָּה עַל כָּף:

this concerning in prayer they should increase so that not with haste He swore Gimel

פסוק 2

Pasuk 7

הֵמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְהוָה וַיִּקְדָּשׁ

and He was sanctified Hashem with Yisrael the children of quarreled where strife are the waters of They

בָּם:

through them

רש"י

המה מי מריבה. הם הנזכרים במקום אחר; את אלו ראו אצטגניני פרעה,
Pharaoh the astrologers of saw these — other in a place those mentioned they are Meribah the waters of These are
שמושיעו של ישראל לוקה במים, לכה גזרו שמות א' "כל הבן הילוד
that is born son "Every 1 Shemos they decreed therefore through water would be stricken Israel of that the savior
היארה תשליכהו" סנהדרין ק"א :
101 Sanhedrin you shall cast him" into the river

רש"י

ויקדש בם. שמתו משה ואהרן על ידם; כשהקב"ה עושה דין
judgment executes when the Holy One their account on and Aharon Moshe for died in them And He was sanctified
במקדשיו הוא קראוי ומתקדש על הבריות, וכן הוא אומר "נורא אלהים
is G-d Awesome says it and so the creations by and sanctified is feared He upon His holy ones
ממקדשיו" תהילים ס"ח, וכן הוא אומר "בקרבי אקדש" ויקרא י'
10 Vayikra I will be sanctified Through those near to Me says it and so 68 Tehillim from Your sanctuaries

פסוק ח

Pasuk 8

וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום כה אמר אחיה ישראל
Israel your brother says Thus Edom the king of to from Kadesh messengers Moshe And sent
אתה ידעת את כל התלאה אשר מצאתנו:
befell us that the hardship all — know you

רש"י

אחיר ישראל. מה ראה להזכיר כאן אחיה? אלא אמר לו אחים אנחנו, בני
sons of we are brothers to him he said rather brotherhood here to mention did he see what Yisrael your brother
אברהם, שנאמר לו "כי גר יהיה זרעך" בראשית ט"ו, ועל שנינו היה אותו
that was both of us and upon 15 Bereishis your seed shall be a stranger that to him that it was said Avraham
החוב לפרעו תנחומא :
Tanchuma to pay it debt

רש"י

אתה ידעת את כל התלאה. לפיכך פרש אביכם מעל אבינו, שנאמר "וילך אל
to and he went as it is said our father from your father separated therefore the travail all — know You
ארץ מפני יעקב אחיו" בראשית ל"ו — מפני השטר חוב המטל עליהם, והטילו
upon them that was cast of debt the bill because of 6 36 Bereishis his brother Yaakov because of a land
על יעקב:
upon and he cast it

פסוק ט

וַיֵּרְדּוּ אֲבוֹתֵינוּ מִצְרַיִמָּה וַיָּשָׁב בְּמִצְרַיִם יָמִים רַבִּים וַיַּרְעוּ לָנוּ
 to us and they did evil many days in Mitzrayim and we dwelt to Mitzrayim our ancestors and went down
 מִצְרַיִם וְלֹאֲבוֹתֵינוּ:
 and to our ancestors the Egyptians

רש"י

וירעו לנו. סבלנו צרות רבות:
 many troubles we suffered to us And they did evil

רש"י

ולאבותינו. מפאן שהאבות מצטערים בקבר כשפרענות באה על ישראל עי'
 see Yisrael upon comes when punishment in the grave grieve that the patriarchs from here and to our fathers
 תנחומא:
 Tanchuma

פסוק י

וַנִּצְעַק אֶל יְהוָה וַיִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ וַיִּשְׁלַח מַלְאָךְ וַיֹּצֵאֵנוּ מִמִּצְרַיִם
 from Mitzrayim and He brought-us-out a messenger and He sent our voice and He heard Hashem to and we cried
 וַהֲנֵה אֲנַחְנוּ בְּקֶדֶשׁ עִיר קִצָּה גְבוּלָה:
 your border the edge of a city in Kadesh we and behold

רש"י

וישמע קולנו. בפרכה שפרכנו אבינו "הקל קול יעקב", שאנו צועקים
 cry out that we Yaakov" is the voice of "the voice our father that blessed us through the blessing our voice And He heard
 ונענים תנחומא בשלח:
 Beshalach Tanchuma and are answered

רש"י

מלאך. זה משה, מפאן שהנביאים קרואים מלאכים, ואמר "ויהיו מלעבים
 mocking and they were and it says angels are called that the prophets from here is Moshe this A messenger
 במלאכי האלהים" דברי הימים ב' ל"ו:
 36 II HaYamim Divrei God at the messengers of

פסוק יא

נַעֲבֹרָה נָא בְּאַרְצָהּ לֹא נַעֲבֹר בְּשָׂדֶה וּבְכָרֶם וְלֹא נִשְׁתָּה מִי
 water of will we drink and not or through vineyard through field will we pass not through your land please Let us pass
 בְּאֵר דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ נִלְךָ לֹא נִטָּה יָמִין וּשְׂמֹאל עַד אֲשֶׁר נַעֲבֹר
 we have passed that until or left right will we turn not we will go the king the way of a well
 גְּבוּלָה:
 your border

רש"י

נעברה נא בארצך. אין לך לעורר על הירשה של ארץ ישראל, כשם
just as Yisrael the land of of the inheritance upon to lay daim to you There is not through your land please Let us pass
שלא פרעת החוב, עשה לנו עזר מעט לעבר דרך ארצה:
your land by way of to pass a little assistance for us do the debt you paid that not

רש"י

ולא נשתה מי באר. מי בורות הנה צריך לומר, אלא כה אמר משה, אע"פ
even though Moshe said thus but to say needed he was cisterns water of a well water of will we drink And not
ש"ש בידנו מן לאכל ובאר לשותה, לא נשתה ממנו, אלא נקנה מכם
from you we will buy but from it will we drink not to drink and a well to eat manna in our hand that there is
אכל ומים להנאתכם, מפאן לאכסנאי אע"פ ש"ש בידו לאכל יקנה מן
from he should buy to eat in his hand that there is even though for a guest from here for your benefit and water food
החנני, כדי להנות את אשפיו תנחומא:
Tanchuma his host — to benefit in order the shopkeeper

רש"י

דרך המלך נלך וגו'. אנו חוסמים את בהמתנו ולא יטו לכאן ולכאן
and to here to here will they turn aside and not our cattle — will muzzle we etc. we will go the king The way of
לאכל שם:
there to eat

פסוק יב

Pasuk 12

ויאמר אליו אדום לא תעבר בי פן בחרב אצא לקראתך:
against you I will go out with the sword lest through me shall you pass not Edom to him And he said

רש"י

פן בחרב אצא לקראתך. אתם מתנאים בקול שהורישכם אביכם ואומרים
and saying your father that bequeathed to you in the voice pride yourselves you against you I will go out with the sword lest
"ונצעק אל ה' וישמע קלנו", ואני אצא עליכם במה שהורישני אבי
my father which bequeathed to me with that against you will go out and I our voice and He heard Hashem to and we cried
"ועל חרבך תחיה" בראשית כ"ז:
27 Bereishis you shall live your sword and by

פסוק יג

Pasuk 13

ויאמרו אליו בני ישראל במסלה נעלה ואם מימיה נשתה אני
I we drink your water and if we will go up by the highway Yisrael the children of to him And they said
ומקני ונתתי מכרם רק אין דבר פרגלי אעברה:
let me pass through on my feet matter it is no only their price then I will give and my livestock

רש"י

רק אין דבר. אין שום דבר מזיקה:
harming you thing any there is no thing there is no only

וַיֹּאמֶר לֹא תַעֲבֹר וַיֵּצֵא אֱדוֹם לִקְרָאתוֹ בְּעֵם כָּבֵד וּבְיָד
and with a hand heavy with a nation against them Edom and went out pass through you shall not And he said

חֲזָקָה:

strong

רש"י

וּבִיד חֲזָקָה. בְּהַבְטָחַת זִקְנֵנוּ "וְהַיָּדִים" יְדֵי עֵשָׂו שָׁם :
there Esav are the hands of and the hands our ancestor with the assurance of strong and with a hand

וַיִּמָּאן אֱדוֹם נָתַן אֶת יִשְׂרָאֵל עֹבֵר בְּגִבְלוֹ וַיֵּט יִשְׂרָאֵל
Yisrael and turned away through his border to pass Yisrael — to permit Edom And refused

מֵעָלָיו:

from upon him

CHAPTER SUMMARY

The aliyah begins with Hashem instructing Moshe and Aharon to speak to the rock to bring forth water for the thirsty congregation, but Moshe strikes the rock twice with his staff instead. Although water gushes out abundantly for the people and their livestock, Hashem decrees that because they did not sanctify His Name before Bnei Yisrael, Moshe and Aharon will not merit to bring the nation into the Promised Land. Afterward, Moshe sends messengers to the king of Edom, recounting the hardships of Mitzrayim and requesting permission to pass through their land peacefully. Edom flatly refuses, threatening military action, and despite Israel's reassurances that they will cause no damage and pay for all resources, Edom deploys a heavily armed force, prompting Bnei Yisrael to turn away and bypass their borders.

My dear talmid, look at the heart of this painful sugya. Hashem commanded Moshe Rabbeinu to speak to the rock, but in a moment of intense pressure, he struck it instead. The water still flowed, the people drank, but the opportunity for a massive Kiddush Hashem, showing the world that even a cold, hard stone obeys the word of Hashem without needing to be forced, was lost.

This is a profound lesson for our own daily avodah. How often do we try to get results in our lives, our homes, or our work through force, anger, and hitting, rather than through soft, patient, and holy speech? We might think that raising our voice or using harshness gets the job done, but the Torah is teaching us that even if the 'water' eventually comes out, we have missed the entire point of what Hashem wants from us.

True influence and lasting holiness are built on the power of gentle speech. When we speak with warmth, patience, and emunah, we sanctify Hashem's name and reveal the soft neshama hidden inside even the hardest situations.

Today, when you feel yourself getting frustrated or tempted to force a situation with anger, pause, take a deep breath, and choose to speak with gentleness and patience instead.

הלכות שבת • פרק כ"ו

Complete Word-for-Word Interlinear • Navy & Gold Edition

CHAPTER PREVIEW

This chapter continues the Rambam's detailed exposition of the laws of muktzeh on Shabbos, focusing on the status of various household items, tools, and raw materials. It delineates which items are classified as utensils used for permitted purposes, which are utensils used for forbidden purposes, and which are completely muktzeh and may not be moved at all.

Specifically, the halachos address the status of weaving implements, brooms, leftover building bricks, and broken shards of utensils. It also explores the unique leniencies granted for the sake of human dignity (kevod habriyos), such as carrying stones on Shabbos for personal hygiene, and details the status of worn-out garments and mats.

All introductions, summaries, and contextual notes are the editor's commentary and are not part of the original text.

ה"א

טלטול כלי האורג בשבת

Halacha 1 • Moving the Utensils of a Weaver on Shabbos

כל כלי האורג וּהַבְּלִי וְקָנִים שֶׁלּוֹ מִתֵּר לְטַלְטֵלָן כְּכִלֵּי שְׁמֻלְאֲכָתוֹ
whose work is like a utensil to move them are permitted of his and reeds and his cords the weaver utensils of All
לְאִסּוּר חוּץ מִכַּבֵּד הָעֲלִיּוֹן וְכַבֵּד הַתַּחְתּוֹן לְפִי שֶׁאֵין נִטְלִין
moved that they are not because the lower and the beam the upper from the beam except for prohibition
מִפְּנֵי שֶׁהֵן תְּקוּעִין. וְכֵן הָעֲמוּדִים שֶׁל אֹרֵג אִסּוּר לְטַלְטֵלָן שְׂמָא
lest to move them it is forbidden a weaver of the pillars and so fixed that they are because
יִתְקַן הַגְּמוּת שֶׁלָּהֶן. וְשָׂאֵר כְּלֵי הָאֹרֵג מִתְּרִין:
are permitted the weaver the utensils of and the rest of of theirs the holes he will repair

This halacha details which parts of a weaving loom may be moved on Shabbos and which are forbidden due to being fixed or causing a hole to be filled.

ה"ב

דין מכבדות ולבנים הנשארות מן הבנין בשבת

Halacha 2 • The Status of Brooms and Leftover Bricks on Shabbos

מִכְבָּדוֹת שֶׁל תְּמָרָה וְכִיּוּצָא בָּהֶן שֶׁמִּכְבְּדִין בָּהֶן אֶת הַקֶּרֶעַ הָרִי הֵן
they behold the ground — with them that they sweep of them and the like date-palm of Brooms
כְּכִלֵּי שְׁמֻלְאֲכָתוֹ לְהֵתֵר שֶׁהָרִי מִתֵּר לְכַבֵּד בְּשַׁבָּת. לְבָנִים
Bricks on Shabbos to sweep it is permitted since is for permission whose work are like a utensil
שֶׁנִּשְׁאַרוּ מִן הַבְּנִין הָרִי הֵן כְּכִלֵּי שְׁמֻלְאֲכָתוֹ לְהֵתֵר מִפְּנֵי שֶׁרְאוּיִין
they are fit because is for permission whose work are like a utensil they behold the building from that remained
לְהֵסֵב עֲלֵיהֶן שֶׁהָרִי שְׁפִין אוֹתָן וּמִתְקַנִּין אוֹתָן. וְאִם צָבַר אוֹתָן הָרִי
behold them he piled and if them and adjust them they smooth since upon them to recline

הקצם ואסור לטלטלם:

to move them and it is forbidden he set them aside

This halacha defines the muktza status of brooms and leftover building bricks based on their potential permitted uses on Shabbos.

הלי ג

טלטול שברי כלים ומגופת חבית בשבת

Halacha 3 - Carrying Broken Shards and Barrel Stoppers on Shabbos

חֶרֶס קְטַנָּה מִתֵּר לְטַלְטֵלָהּ אֶפְלוּ בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים הוֹאִיל וּרְאוּיָהּ הִיא
it is and fit since of the public in the domain even to carry it is permitted small A shard

בְּחֶצֶר לְכִסּוֹת בָּהּ פִּי כָּלִי קָטָן. מְגוּפַת חֲבִית שֶׁנִּתְּכַתְּתָה הִיא
it that was broken a barrel The stopper of small a utensil the opening of with it to cover in a courtyard

וּשְׁבָרֶיהָ מִתֵּר לְטַלְטֵלָהּ וְאִם זָרְקָה לְאַשְׁפָּה מִבְּעוֹד יוֹם אָסוּר
it is forbidden day while yet to the garbage dump he threw it and if to carry it are permitted and its pieces

לְטַלְטֵלָהּ. כָּלִי שֶׁנִּתְרֹעַע לֹא יִתְּלַשׁ מִמֶּנּוּ חֶרֶס לְכִסּוֹת בּוֹ אוֹ לְסִמּוֹ
to support or with it to cover a shard from it detach one may not that became shaky A utensil to carry it

בו:

with it

This halacha discusses the laws of muktzah regarding broken shards of utensils and barrel stoppers on Shabbos.

הלי ד

טלטול אבנים לקנוח בשבת

Halacha 4 - Carrying Stones for Cleaning Oneself on Shabbos

מִתֵּר לְהַכְנִיס לְבֵית הַכֶּסֶּא שְׁלֹשׁ אֲבָנִים מְקֻזְזוֹת לְקִנּוּחַ בָּהֶן וְכַמָּה
and how much with them to clean rounded stones three privy into the to bring It is permitted

שְׁעוּרָן כְּמֵלֵא הַיָּד. אֲבָל אֲדָמָה שֶׁהִיא קְרוּבָה לְהִתְפָּרֵךְ אָסוּר
is forbidden to crumbling close which is earth but the hand like the fullness of is their measure

לְטַלְטֵלָהּ לְקִנּוּחַ בָּהּ. וּמִתֵּר לְהַעֲלוֹת אֲבָנִים לַגַּג לְקִנּוּחַ בָּהֶן.
with them to clean to the roof stones to bring up and it is permitted with it to clean to carry it

יֵרְדוּ עָלֵיהֶן גְּשָׁמִים וְנִשְׁתַּקְּעוּ בְּטֵיט אִם רְשׁוּמָן נֶכֶר מִתֵּר
it is permitted is recognizable their mark if in mud and they sank rains upon them if descended

לְטַלְטֵל. אֶבֶן שֵׁישׁ עָלֶיהָ טְנוּף שְׂוֵדָאִי לְקִנּוּחַ הִיא מִתֵּר לְטַלְטֵלָהּ
to carry it it is permitted it is to clean since certainly filth upon it that has a stone to carry

וְאֶפְלוּ הִיא גְּדוֹלָה:

large it is and even if

This halacha discusses the Rabbinic permission to carry muktzeh stones on Shabbos for the sake of human dignity in the bathroom.

הלי ה

הָיָה לְפָנָיו צָרוֹר וְחָרֵשׁ מְקַנֵּחַ בְּצָרוֹר וְאִם הָיָה חָרֵשׁ מֵאוּגָנִי
 from the rims of the shard was and if with the pebble he wipes and a shard a pebble before him If there was
 כְּלִים מְקַנֵּחַ בְּחָרֵשׁ. הָיוּ לְפָנָיו צָרוֹר וְעֵשְׂבִים אִם הָיוּ עֵשְׂבִים רַבִּים
 soft the grasses were if and grasses a pebble before him If there were with the shard he wipes vessels
 מְקַנֵּחַ בָּהֶן וְאִם לֹא מְקַנֵּחַ בְּצָרוֹר:
 with the pebble he wipes not and if with them he wipes

This halacha discusses the order of preference for materials used to clean oneself on Shabbos to avoid injury or violating prohibitions.

הל'ו

דין שיירי כלים ומחצלאות שכלו בשבת

Halacha 6 • The Status of Worn-Out Mats, Garments, and Broken Utensils on Shabbos

שִׁירֵי מַחְצְלָאוֹת שְׁכָלוּ הֵרִי הֵן כְּכֵלִי שֶׁמְלַאכְתּוֹ לְהֵתֵר
 is for permission whose work are like a utensil they behold that became worn out mats The remnants of
 מִפְּנֵי שְׂרָאיוּיִין לְכַסּוֹת בָּהֶן הַטְּנוּף. אֲבָל שִׁירֵי בְּגָדִים שְׁכָלוּ
 that became worn out garments the remnants of but filth with them to cover they are fit because
 שְׂאִין בָּהֶן שְׁלֹשָׁה עַל שְׁלֹשָׁה אָסוּר לְטַלְטֵלָן שְׂאִינָן רְאוּיִין לֹא
 neither fit for they are not to move them it is forbidden three by three have in them which do not
 לַעֲנִיִּים וְלֹא לַעֲשִׂירִים. שְׁבָרֵי הַתְּנוּרָה מִתֵּר לְטַלְטֵלָן וְהֵרִי הֵן
 they and behold to move them it is permitted the oven The broken pieces of for the rich nor for the poor
 כָּל הַכֵּלִים שֶׁמְלַאכְתּוֹ לְהֵתֵר. כִּיָּה שֶׁנִּשְׁמָטָה אַחַת מִיָּרְכּוֹתֶיהָ אָסוּר
 it is forbidden of its legs one that slipped out A stove is for permission whose work the utensils are like all
 לְטַלְטֵלָהּ שָׂמָּה יִתְקַע:
 he will fix it lest to move it

This halacha discusses which remnants of broken or worn-out utensils retain their status as utensils and may be moved on Shabbos.

הל'ז

דין טלטול סלמות וקנה בשבת

Halacha 7 • The Laws of Moving Ladders and Reeds on Shabbos

סֵלָם שֶׁל עֲלֵיהָ אָסוּר לְטַלְטֵלוֹ שְׂאִין עָלָיו תּוֹרֵת כָּלִי. וְשֶׁל
 and that of a utensil the status of upon it since there is not to move it is forbidden a loft of A ladder
 שׁוֹבֵךְ מִתֵּר לְהַטּוֹתוֹ. אֲבָל לֹא יוֹלִיכּוֹ מִשׁוֹבֵךְ לְשׁוֹבֵךְ שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה
 he will do so that not to a dovecote from a dovecote may he carry it not but to tilt it is permitted a dovecote
 בְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בַּחֵל וְיָבוֹא לְצוּד. קֶנֶה שֶׁמוֹסְקִין בּוֹ הַיְּתִיתִים
 the olives with it that they harvest A reed to snare and he will come on a weekday does that he like the way
 אִם יֵשׁ עָלָיו תּוֹרֵת כָּלִי הֵרִי הוּא כְּכֵלִי שֶׁמְלַאכְתּוֹ לְאָסוּר.
 is for a forbidden whose work is like a utensil it behold a utensil the status of upon it there is if
 purpose

קָנָה שֶׁהִתְקִינוּ בַּעַל הַבַּיִת לְהִיּוֹת פּוֹתַח וְנוֹעֵל בּוֹ אִם יֵשׁ תּוֹרֵת
the status of there is if with it and locking opening to be the house the master of that prepared it A reed
כָּלִי עָלָיו הָרִי הוּא כְּכֹלִי שֶׁמְלַאכְתּוֹ לְהֵתֵר:
is for a permitted whose work is like a utensil it behold upon it a utensil purpose

This halacha delineates which ladders and reeds have the status of a utensil to permit their movement on Shabbos.

הל' ח

סְתִימַת פֶּתַח בְּדֹלֶת הַנִּגְרָרֶת עַל הָאָרֶץ

Halacha 8 - Closing an Opening with a Door that Drags on the Ground

דֹּלֶת שֶׁהָיָה לָּהּ צִיר אֶף עַל פִּי שָׁאִין לָּהּ עֲתָה צִיר שֶׁהִכִּינָה לְסִתָּם
to close that he prepared it a hinge now to it that there is not though · even a hinge to it that had A door
בָּהּ מְקוֹם מְקַצָּה וְהִיא נִגְרָרֶת שְׁנוּטְלִין אוֹתָהּ וְסוֹתְמִין בָּהּ. וְכֵן חֲדָקִים
brambles and so too with it and close it when they remove drags and it set aside a place with it
שְׁסוֹתְמִין בָּהֶן הַפְּרָצָה. וְכֵן מַחְצֵלֶת הַנִּגְרָרֶת. בְּזִמְנָן שֶׁקְּשׁוּרִין וְתִלוּיִין
and hanging that they are tied at a time that drags a mat and so too the breach with them that they close
בַּפֶּתַל סוֹתְמִין בָּהֶן וְנוֹעֲלִים בָּהֶם וְאִם לֹא אֵין נוֹעֲלִין בָּהֶן.
with them lock they may not not and if with them and they may lock with them they may close on the wall
וְאִם הָיוּ גְבוּהִים מֵעַל הָאָרֶץ נוֹעֲלִין בָּהֶן:
with them they may lock the ground above high they were and if

This halacha details the conditions under which a temporary door, brambles, or a mat may be used to close an opening on Shabbos without violating the prohibition of building.

הל' ט

דֹּלֶת שֶׁל לֹחַ אֶחָד וְנֶגֶד שֵׁישׁ בְּרֹאשׁוֹ קִלְסָטְרָא

Halacha 9 - A Door Made of a Single Board and a Bolt with a Bulb on Shabbos

דֹּלֶת שֶׁהָיָה לָּהּ לֹחַ אֶחָד שֶׁשׁוּמְטִין אוֹתָהּ וְנוֹעֲלִין בָּהּ אִם לֹא הָיָה לָּהּ
to it there was not if with it and lock — that they remove one a board to it that was A door
לְמַטָּה כֵּן כְּמוֹ אֶסְקָפָה שְׁמוּכִיחַ עָלֶיהָ שֶׁהִיא כָּלִי מוּכָן לְנַעִילָה אֵין
we do not for locking prepared a utensil that it is upon it which proves a doorstep like a base below
נוֹעֲלִין בָּהּ. וְאִם יֵשׁ לְמַטָּה אֶסְקָפָה נוֹעֲלִים בָּהּ. וְכֵן נֶגֶד שֵׁישׁ בְּרֹאשׁוֹ
at its head that has a bolt and likewise with it we lock a doorstep below there is and if with it lock
קִלְסָטְרָא שְׁמוּכַחַת עָלָיו שֶׁהוּא כָּלִי מוּכָן לְנַעִילָה וְאֵינוֹ קוֹרָה כְּשֶׁאֵר כָּל
all like other a beam and is not for locking prepared a utensil that it is upon it which proves a bulb
הַקּוֹרוֹת נוֹעֲלִין בּוֹ בְּשִׁבְתּוֹ:
on Shabbos with it we lock the beams

This halacha discusses the requirements for using a detached door or a bolt on Shabbos, which must show indications of being a designated utensil rather than a mere piece of wood.

הל' י

נגד שאין בראשו קלסטרא אם היה קשור ותלוי בדלת נועליו
we may lock from the door and suspended tied it was if a bulb at its head that there is not A bolt

בו. וכן אם היה נטל ואגדו עמו. אבל אם היה אגדו קבוע
fixed its attachment was if but with it and its attachment removed it was if and so with it

בדלת והיה הנגר נשמט כמו קורה ומניחין אותו בזוית וחוזרין
and return in the corner it and they place a beam like slipping out the bolt and was to the door

ונועליו בו בעת שרוצין הרי זה אסור לנעל בו שאין עליו
upon it for there is not with it to lock is forbidden this behold that they want at the time with it and lock

תורת כלי ואינו אגוד ואין בו אגד להוכיח עליו:
upon it to prove an attachment in it and there is not bound and it is not a utensil the status of

This halacha details the conditions under which a door bolt without a bulbous head may be used on Shabbos, depending on how it is attached to the door.

הלי"א

אסור טלטול מנורה של חליות בשבת

Halacha 11 · The Prohibition of Moving a Sectional Candelabrum on Shabbos

מנורה של חליות בין גדולה בין קטנה אין מטלטלין אותה שמה
lest it move we do not small whether large whether sections of A candelabrum

יחזירנה בשבת. היו בה חלקים והיא נראית כבעלת חליות. אם
if sections like one of appears and it grooves in it If there were on Shabbos one will reassemble it

היתה גדולה הנטלת בשתי ידים אסור לטלטלה מפני כבדה. היתה
if it was its weight because of to move it it is forbidden hands with two that is carried large it was

קטנה מזו מותר לטלטלה:
to move it it is permitted than this smaller

This halacha discusses the Rabbinic prohibition against moving a sectional candelabrum on Shabbos, enacted as a safeguard against reassembling its parts.

הלי"ב

טלטול מנעל מאמום, מכבש, גזי צמר ושלחין בשבת

Halacha 12 · Carrying a Shoe from a Block, Presses, Wool Shears, and Raw Hides on Shabbos

מנעל שעל גבי האמום שומטין אותו בשבת. מכבש של בעלי בתים
owners home of A press on Shabbos it we may slip the shoemaker's block top of that is on A shoe

מתירין אבל לא כובשין. ושל כובסין לא יגע בו מפני שהוא מקצה
muktzah that it is because it one may touch not launderers and of press not but we may loosen

מחמת חסרון פיס. וכן גזי צמר אין מטלטלין אותן מפני שהוא
that he is because them carry we do not wool shears of And so pocket loss of due to

מקפיד עליהן. לפיכך אם יחדן לתשמיש מתרין. והשלחין
And raw hides they are permitted for use he designated them if Therefore about them particular

מִתֵּר לְטַלְטֵלָן בֵּין שֶׁהֵיוּ שָׁל בַּעַל הַבַּיִת אוֹ שֶׁל אֶמָן מִפְּנֵי
because a craftsman of or the house a master of of that they were whether to carry them it is permitted
שֶׁאִינוֹ מִקְפִּיד עֲלֵיהֶם:
about them particular that he is not

This halacha discusses the laws of muktzah regarding items that are set aside due to financial loss, such as a professional launderer's press and raw wool, contrasted with items that are permitted to be handled.

הלי"ג

הַטְּפוּל בְּדָבָר מִטְנָף וּבִגְרָף שֶׁל רֵעִי בַּשַּׁבָּת

Halacha 13 · Handling Repulsive Items and a Chamber Pot on Shabbos

כָּל דָּבָר מִטְנָף כְּגוֹן רֵעִי וְקִיא וְצוֹאָה וְכִיּוֹצָא בִּהְיוֹת אִם הָיוּ בְּחֶצֶר
in a courtyard they were if of them and the like and excrement and vomit feces such as filthy thing Any
שִׂישִׁיּוֹשְׁבֵין בָּהּ מִתֵּר לְהוֹצִיאָן לְאַשְׁפָּה אוֹ לְבֵית הַפֶּסֶא וְזֶה הוּא
is and this the chair to a house of or to a dung heap to remove them it is permitted in it that they dwell
הַנִּקְרָא גְרָף שֶׁל רֵעִי. וְאִם הָיוּ בְּחֶצֶר אַחֶרֶת פּוֹפִין עֲלֵיהֶן
over them we overturn another in a courtyard they were and if feces of a chamber pot that which is called
כָּלִי כִּדֵּי שֶׁלֹּא יֵצֵא הַקָּטָן וַיִּתְלַכְלַךְ בָּהֶן. רַק שֶׁעַל הַקֶּרְקַע
the ground that is on Spittle by them and become soiled the child will go out that not in order a utensil
דוֹרְסוֹ לְפִי תָמוּ וְהוֹלֵךְ. מִטְלְטְלִין כְּנוֹנָא מִפְּנֵי אֶפְרוֹ אֵף עַל
even its ash because of a warming pan We may carry and go on his simplicity according to one may step on it
פִּי שִׂישׁ עָלָיו שִׁבְרֵי עֲצִים מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּגֵרָף שֶׁל רֵעִי. וְאִין
And we do not feces of like a chamber pot that it is because wood splinters of upon it that there are though
עוֹשִׂין גְרָף שֶׁל רֵעִי לְכַתְחֻלָּה בַּשַּׁבָּת. אֲבָל אִם נַעֲשָׂה מֵאֲלָיו אוֹ
or by itself it was made if but on Shabbos at the outset feces of a chamber pot make
שָׁעֵבֶר וַעֲשָׂהוּ מוֹצִיאִין אוֹתוֹ:
it we may remove and made it that he transgressed

This halacha discusses the permissibility of moving repulsive items, known as a 'graf shel rei', on Shabbos for the sake of human dignity and cleanliness.

הלי"ד

דִּין מְקַצֶּה בְּמֵאֲכָלִים וּבְקִמְצָע וְשֶׁמֶן הַנֵּר

Halacha 14 · The Laws of Muktzeh Regarding Foods, Amulets, and Leftover Lamp Oil

שֶׁמֶן שִׁיּוֹצָא מִתַּחַת הַקּוֹרָה שֶׁל בֵּית הַכֹּס בַּשַּׁבָּת וְכֵן תְּמָרִים
dates and likewise on Shabbos the press the house of of the beam from under that goes out Oil
וְשִׁקְדִים הַמוֹכָנִים לְסִחּוּרָה מִתֵּר לְאָכְלָם בַּשַּׁבָּת. וְאַפְלוֹ אוֹצָר שֶׁל
of a storehouse and even on Shabbos to eat them it is permitted for merchandise that are prepared and almonds
תְּבוּאָה אוֹ תְּבוּאָה צְבוּרָה מִתְחִיל לְהִסְתַּפֵּק מִמֶּנָּה בַּשַּׁבָּת שֶׁאִין שׁוּם
any for there is not on Shabbos from it to take one may begin piled up grain or grain
אֲכָל שֶׁהוּא מְקַצֶּה בַּשַּׁבָּת כָּלֵל אֶלָּא הַכֹּל מוֹכֵן הוּא. חוּץ מִגְרוּגְרוֹת
from dried figs except it is prepared everything rather at all on Shabbos muktzeh that is food

וְצִמּוּקֵיין שְׂפִמְקָה בְּזִמן שְׂמִיבְשִׁים אוֹתָם הוֹאִיל וּמִסְרִיחוֹת
they become repulsive since them that they dry at the time that are in the drying and raisins
place

בֵּינָתִים וְאֵינָם רְאוּיִין לְאֲכִילָה הֲרִי הֵן אֲסוּרִין בְּשַׁבָּת מְשֻׁם מְקָצָה.
muktzeh because of on Shabbos are forbidden they behold for eating fit and they are not in the meantime

חֲבִית שְׁנִתְגָּלְתָּה וְאֲבִיחַ שֶׁנִּשְׁבְּרָה אֶף עַל פִּי שְׂאִינָן רְאוּיִין
fit they are not though · even that broke and a watermelon that became uncovered A barrel

לְאֲכִילָה נוֹטֵלִין וּמְנִיחִין בְּמָקוֹם הַמְּצֻנֶּה. כִּיּוֹצֵא בּוֹ קִמֵּץ שְׂאִינּוֹ
that is not an amulet to it similar hidden in a place and place them one may take them for eating

מִמָּחָה אֶף עַל פִּי שְׂאִינִן יוֹצֵאִין בּוֹ מִטְּלָטְלִין אוֹתוֹ. מוֹתֵר הַשֶּׁמֶן
the oil The remainder of it we may move with it go out we do not though · even proven

שֶׁבִּנְר וְשֶׁבִּקְעָרָה שֶׁהִדְלִיקוּ בָּהֶן בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת אָסוּר לְהִסְתַּפֵּק
to take it is forbidden Shabbos on that with them that they kindled and that is in the bowl that is in the lamp

מִמָּנוּ בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְקָצָה מִחֲמַת אָסוּר:
prohibition due to muktzeh it is because Shabbos on that from it

This halacha defines which foods and items are considered muktzeh on Shabbos, distinguishing between items that are temporarily unfit and those set aside due to a prohibition.

ה'לי טו

פְּנוּי אוֹצָר בְּשַׁבָּת לְדָבָר מִצְוָה

Halacha 15 · Emptying a Storehouse on Shabbos for the Purpose of a Mitzvah

אוֹצָר שֶׁל תְּבוּאָה אוֹ שֶׁל כִּדֵּי יֵין אֶף עַל פִּי שֶׁמֶתֵּר לְהִסְתַּפֵּק מִמָּנוּ
from it to take that it is permitted though · even wine jugs of of or grain of A storehouse

אָסוּר לְהִתְחִיל בּוֹ לְפָנּוֹתוֹ אֶלָּא לְדָבָר מִצְוָה כְּגוֹן שֶׁפָּנָהוּ לְהַכְנִסָּתוֹ
for bringing in that he emptied it such as a mitzvah for a matter of unless to empty it on it to begin it is forbidden

אוֹרְחִין אוֹ לְקַבֵּץ בּוֹ בֵּית הַמְדָּרֶשׁ וְכִיצַד מְפַנִּין אוֹתוֹ. כָּל אֶחָד וְאֶחָד
and one one every it do they empty and how study a house of in it to establish or guests

מִמֶּלֶא אַרְבַּע אוֹ חֲמִשׁ קִפּוֹת עַד שְׁגֻמְרִין. וְלֹא יִכְבְּדוּ קִרְקַעִיתוֹ שֶׁל
of its floor sweep and they may not that they finish until baskets five or four fills

אוֹצָר כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ אֶלָּא נִכְנָס וְיוֹצֵא בּוֹ וְעוֹשֶׂה שְׁבִיל בְּרַגְלָיו בְּכַנִּיסָתוֹ
in his entering with his feet a path and makes it and exits he enters but we explained as the storehouse

וּבִיצִיאָתוֹ:
and in his exiting

This halacha details the restrictions on clearing out a storeroom on Shabbos, permitting it only for mitzvah purposes and outlining the specific manner in which it must be done.

ה'לי טז

כָּל שֶׁהוּא רָאוּי לְמֵאכֹל בְּהֵמָה וְחֵיה וְעוֹף הַמְצוּיִין מִטְּלָטְלִין אוֹתוֹ
 it we may carry that are common or a bird or a beast an animal for food of fit that is Any
 בְּשֶׁבֶת. כִּיצַד. מִטְּלָטְלִין אֶת הַתְּרֵמוֹס הַיָּבֵשׁ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאכֹל לְעִזִּים אֲבָל
 but for goats food that it is because dry the lupine — We may carry How so on Shabbos
 לֹא אֶת הַלֶּחֶם. אֶת הַחֶצֶב מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאכֹל לְצִבְאִים. אֶת הַחֶרְדֵּל מִפְּנֵי
 because the mustard — for deer food that it is because the squill — the moist — not
 שֶׁהוּא מֵאכֹל לְיוֹנִים. אֶת הָעֲצָמוֹת מִפְּנֵי שֶׁהֵן מֵאכֹל לְכָלְבִּים. וְכֵן כָּל
 all And so for dogs food that they are because the bones — for doves food that it is
 הַקְּלָפִין וְהַגִּרְעִינִין הָרָאוּיִין לְמֵאכֹל בְּהֵמָה מִטְּלָטְלִין אוֹתָן. וְשֵׁאִינָן
 and those that are not them we may carry an animal for food of that are fit and the seeds the shells
 רָאוּיִין אוֹכֵל אֶת הָאֶכָל וְזוֹרְקֵן לְאַחֲרָיו וְאָסוּר לְטַטְלֵן. מִטְּלָטְלִין
 We may carry to carry them and it is forbidden behind him and throws them the food — one eats fit
 בָּשָׂר תְּפוּחַ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאכֹל לְחֵיה. וּמִטְּלָטְלִין בָּשָׂר חַי בֵּין תֶּפֶל בֵּין
 whether unsalted whether raw meat and we may carry for a beast food that it is because spoiled meat
 מְלִיחַ מִפְּנֵי שֶׁרָאוּי לְאָדָם. וְכֵן דָּג מְלִיחַ. אֲבָל הַתֶּפֶל אָסוּר לְטַטְלֵן:
 to carry it is forbidden the unsalted but salted fish and so for a human that it is fit because salted

This halacha defines which animal foods, shells, seeds, and raw meats are considered fit for use and may therefore be carried on Shabbos.

הלי"ז

טלטול מאכל חיות שאינן מצויות בשבת

Halacha 17 · Carrying Food of Uncommon Animals on Shabbos

אִין מִטְּלָטְלִין שִׁבְרֵי זְכוּכִית אֶף עַל פִּי שֶׁהֵן מֵאכֹל לְנִעְמִיּוֹת. וְלֹא
 and not for ostriches food that they are though · even glass shards of carry We do not
 חֲבִילֵי זְמוּרוֹת אֶף עַל פִּי שֶׁהֵן מֵאכֹל לְפִילִים. וְלֹא אֶת הַלוֹף אֶף
 even the luf-plant — and not for elephants food that they are though · even vine-shoots bundles of
 עַל פִּי שֶׁהֵן מֵאכֹל לְעוֹרְבִים. מִפְּנֵי שֶׁאִין אֵלּוֹ וְכִיוּצָא בָּהֶן מְצוּיִין
 are common to them and similar these that not because for ravens food that they are though ·
 יֵאָצֵל רַב בְּנֵי אָדָם:
 of people most among

This halacha teaches that items which are only edible by rare or uncommon animals are considered muktzeh and may not be carried on Shabbos.

הלי"ח

טלטול חבילי קש ומאכל בהמה בשבת

Halacha 18 · Carrying Bundles of Straw and Animal Fodder on Shabbos

חֲבִילֵי קֶשׁ וְחֲבִילֵי יָרְדִין אִם הִתְקִינָן לְמֵאכֹל בְּהֵמָה מִטְּלָטְלִין אוֹתָן
 them one may carry an animal for food of he prepared them if twigs and bundles of straw Bundles of

וְאִם לֹא אֵין מְטַלְטֵלִין אוֹתָן. חֲבִילֵי סִיָּאָה פּוֹאָה וְיֶאֱזוּב וְקוֹרְנִית.

and thyme and hyssop madder savory Bundles of them carry one may not not and if

הַכְּנִיסֹן לְעֵצִים אֵין מְסַתְפֵּק מֵהֶם בְּשַׁבָּת. לְמַאֲכֹל בְּהֵמָה מְסַתְפֵּק

one may use an animal for food of on Shabbos from them use one may not for wood that he brought in

מֵהֶן. וְכֵן בְּאֻמִּינְתָּא וְכֵן בְּפִיגָם וְכֵן בְּשָׂאָר מִיְּנֵי תַבְלִין:

spices kinds of with other and so too with rue and so too with mint And so too from them

This halacha discusses the muktzeh status of bundles of straw, wood, and herbs based on whether they were designated for animal food or kindling.

ה'לי"ט

דִּין טְלַטּוּל מַאֲכֹל בְּהֵמָה וְחֶפֶץ מָאוֹס בְּשַׁבָּת

Halacha 19 • Laws of Moving Animal Food and Repulsive Objects on Shabbos

אֵין גּוֹרְפִין מַאֲכֹל מִלְּפָנֵי הַפֶּטֶם בֵּין בְּאִבּוֹס שֶׁל כָּלִי בֵּין בְּאִבּוֹס

in a trough or a utensil of in a trough whether the fattened ox from before food rake We do not

שֶׁל קֶרְקַע. וְאֵין מְסַלְקִין לְצַדָּדִין מִלְּפָנֵי הָרָעִי גִזְרָה שְׁמָא יִשְׁוֶה

he will level lest a decree the dung because of to the sides move and we do not ground of

גִּמּוֹת. נוֹטְלִין מִלְּפָנֵי הַחֲמוֹר וְנוֹתְנִין לְפָנֵי הַשּׁוֹר. אֲבָל אֵין נוֹטְלִין

take we do not but the ox before and place the donkey from before We may take grooves

מִלְּפָנֵי הַשּׁוֹר וְנוֹתְנִין לְפָנֵי הַחֲמוֹר מִלְּפָנֵי שְׁהֵמָאֲכֹל שֶׁלְּפָנֵי הַשּׁוֹר מְטֻנָּף

is soiled the ox that is before the food because the donkey before and place the ox from before

בְּרִירוֹ וְאֵין רָאוּי לְמַאֲכֹל בְּהֵמָה אַחֶרֶת. וְכֵן עָלִים שְׂרִיחָם רַע

is bad whose smell leaves And so another an animal for food of fit and is not with its spittle

וּמָאוֹסִין וְאֵין הִבְהֵמָה אוֹכְלָתָן אֶסּוּר לְטַלְטֵלָן. לְפִיכָךְ תִּלְאֵי שֶׁל דָּגִים

fish of a hanger Therefore to carry them it is forbidden eats them the animal and not and are repulsive

אֶסּוּר לְטַלְטֵלוֹ וְשֶׁל בָּשָׂר מֵתָר. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בְּזָה:

to this similar all and so is permitted meat but of to carry it is forbidden

This halacha details the Rabbinic prohibitions against raking animal feed due to the concern of leveling the ground, and the muktzah status of repulsive items.

ה'ל"ב

טְפוּל בְּמֵת בְּשַׁבָּת

Halacha 20 • Caring for a Corpse on Shabbos to Prevent Decomposition

אֵף עַל פִּי שְׁאֶסּוּר לְטַלְטֵל אֶת הַמֵּת בְּשַׁבָּת סָכִין אוֹתוֹ

him we may anoint on Shabbos the corpse — to carry that it is forbidden though . Even

וּמְדִיחִין אוֹתוֹ וּבִלְבָד שְׁלֹא יִזְיזוּ בּוֹ אֵיכָר. וְשׁוּמְטִין אֶת הַכּוֹר

the pillow — and we may slip out a limb in him they move that not provided him and we may wash

מִתַּחְתָּיו כְּדֵי שִׁיחְיָה מָטָל עַל הַחוּל בְּשָׁבִיל שְׂיִמָּתִין וְלֹא יִסְרִיחַ.

decompose and not that he will endure for the sake the sand on lying that he will be in order from underneath him

וּמְבִיאִין כָּלִי מִיָּקָר וּכְלֵי מִתְכוֹת וּמְנִיחִין לוֹ עַל כֶּרְסוֹ כְּדֵי

in order his belly on it and we may place metal or a utensil of cooling a utensil of and we may bring

שְׁלֹא יִתְפַּח. וּפּוֹקְקִין אֶת נִקְבָּיו שֶׁלֹּא יָכִנס בָּהֶן הָרוּחַ. וְקוֹשְׁרִין
and we may tie the air into them will enter so that not his orifices — and we may stop up he will swell that not
אֶת הַלְּחִי לֹא שִׁיעָלָה אֶלָּא שֶׁלֹּא יוֹסִיף. וְאֵין מַעֲמִצִּין אֶת עֵינָיו
his eyes — close and we may not it will open further that not but that it will rise not the jaw —

בְּשַׁבָּת:

on Shabbos

This halacha details the permitted and forbidden actions one may perform on Shabbos to preserve a corpse and prevent its decomposition.

הליכא

טְלִטּוּל מֵת בְּשַׁבָּת מִפְּנֵי הַחֶמֶה וְהַדִּלְקָה

Halacha 21 · Moving a Corpse on Shabbos Due to Sun or Fire

מֵת הַמָּטָל בַּחֶמֶה מִנִּיחַ עָלָיו כָּפֹר אוֹ תִּינוֹק וּמִטְלָטְלוֹ. וְכֵן אִם
if and likewise and moves it a baby or a loaf of bread upon it one places in the sun that is lying A corpse
נָפְלָה דִּלְקָה בְּחֶצֶר שֵׁישׁ בָּהּ מֵת מִנִּיחַ עָלָיו כָּפֹר אוֹ תִּינוֹק
a baby or a loaf of bread upon it one places a corpse in it that has in a courtyard a fire fell
וּמִטְלָטְלוֹ. וְאִם אֵין שָׁם כָּפֹר וְלֹא תִּינוֹק מְצִילִין אוֹתוֹ מִן הַדִּלְקָה
the fire from it we rescue a baby and not a loaf of bread there there is not and if and moves it
מִכָּל מְקוֹם שָׂמָא יָבֹא לְכַבּוֹת מִפְּנֵי שֶׁהוּא בָּהוּל עַל מֵתוֹ שֶׁלֹּא
that it should not his dead over distraught he is because to extinguish he will come lest case in any
יִשְׂרָף. וְלֹא הִתִּירוּ לְטַלְטֵל בְּכָפֹר אוֹ תִּינוֹק אֶלָּא לְמַת בְּלִבְדּוֹ
alone for a corpse except a baby or with a loaf of bread to move permit and they did not be burned
מִפְּנֵי שֶׁאָדָם בָּהוּל עַל מֵתוֹ:
his dead over distraught a person is because

This halacha discusses the Rabbinic leniency of moving a corpse on Shabbos by placing a loaf of bread or a baby on it, and the special allowance to save it from a fire.

הליכא

הַצָּלַת מֵת מִן הַחֶמֶה בְּשַׁבָּת

Halacha 22 · Saving a Corpse from the Sun on Shabbos by Indirectly Creating a Partition

הָיָה מָטָל בַּחֶמֶה וְאֵין לָהֶם מְקוֹם לְטַלְטְלוֹ אוֹ שֶׁלֹּא רָצוּ לְהַזִּיזוֹ
to move him they wanted that not or to move him a place for them and there is not in the sun lying If he was
מִמְּקוֹמוֹ בָּאִין שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם וְיוֹשְׁבִים מִשְׁנֵי צַדָּדָיו. חֵם לָהֶם מִלְּמַטָּה
from below for them If it is hot his sides from two of and they sit · people two there come from his place
זֶה מְבִיא מִטָּתוֹ וְיוֹשֵׁב עָלֶיהָ וְזֶה מְבִיא מִטָּתוֹ וְיוֹשֵׁב עָלֶיהָ. חֵם
If it is hot on it and sits his bed brings and this one on it and sits his bed brings this one
לָהֶם מִלְּמַעְלָה זֶה מְבִיא מַחְצָלָת וּפּוֹרֵשׁ עַל גֻּבְיוֹ. וְזֶה מְבִיא
brings and this one his back over and spreads it a mat brings this one from above for them
מַחְצָלָת וּפּוֹרֵשׁ עַל גֻּבְיוֹ. זֶה זוֹקֵף מִטָּתוֹ וְנִשְׁמָט וְהוֹלֵךְ לוֹ וְזֶה
and this one for himself and goes and slips away his bed uprights this one his back over and spreads it a mat

זֹכֶרָה מִטָּתוֹ וְנִשְׁמָט וְהוֹלֵךְ לוֹ וְנִמְצָא מִחֲצָה עֲשׂוּיָה מֵאֻלְיָהּ. שְׁהָרִי
for behold on its own is made a partition and it is found for himself and goes and slips away his bed uprights
מִחֲצָלָת זֶה וּמִחֲצָלָת זֶה גִּיּוֹתֵיהֶן סְמוּכוֹת זוֹ לְזוֹ וּשְׁנֵי קְצוֹתֵיהֶם
their edges and the two of to this one this one are close their tops this one and the mat of this one the mat of

עַל הַקֶּרֶקַע מִשְׁנֵי צְדֵי הַמֵּת:
the corpse sides of from two the ground are on

This halacha outlines the permissible method to shade a corpse on Shabbos without directly building a forbidden tent.

הליכה

הוצאת מת שהסריח בשבת מפני כבוד הבריות

Halacha 23 · Carrying Out a Decomposing Corpse on Shabbos for Human Dignity

מֵת שְׁהִסְרִיחַ בְּבֵית וְנִמְצָא מִתְבַּזֶּה בֵּין הַחַיִּים וְהֵם מִתְבָּזִים מִמֶּנּוּ
from it are disgraced and they the living among disgraced and it is found in a house that became smelly A corpse
מִתֵּר לְהוֹצִיאוֹ לְכַרְמְלִית. גָּדוֹל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת שְׁדוּחָה אֵת לֹא
a negative — that it pushes aside the creatures the honor of great is to a carmelit to carry it out it is permitted
תַּעֲשֶׂה שְׁבִתוֹרָה שֶׁהוּא דְּבָרִים יוֹ יֵא "לֹא תִסּוּר מִן הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ
they tell which the word from deviate "do not 11 17 Devarim which is that is in the Torah commandment
לָךְ יָמִין וּשְׂמָאל". וְאִם הָיָה לָהֶן מָקוֹם אַחֵר לְצֵאת בּוֹ אֵין מוֹצִיאִין
carry out we do not to to go out another a place for them there was and if and left" right you
אוֹתוֹ אֶלֹא מְנִיחִין אוֹתוֹ בְּמָקוֹמוֹ וְיוֹצֵאִין הֵם:
they and go out in its place it we leave rather it

This halacha discusses the permission to carry a smelly corpse into a carmelit on Shabbos to prevent human disgrace, based on the principle of human dignity superseding Rabbinic prohibitions.

CHAPTER SUMMARY

The chapter begins by classifying weaving tools, permitting the movement of most utensils while forbidding the loom's beams and pillars. It defines brooms and leftover bricks as utensils for permitted purposes, provided the bricks were not set aside for building. Shards of broken vessels remain permissible to carry if they can still serve a function, such as covering a jar, whereas raw stones are muktzeh unless designated. For personal hygiene, the Sages permitted carrying stones of a certain size, even up to a roof, prioritizing stones over shards or grass depending on their texture. Finally, the Rambam rules that while tattered mats remain usable to cover filth, remnants of clothing smaller than three by three thumbbreadths lose their status as utensils and become muktzeh.

למעשה WHAT TO TAKE HOME

Look at the broken pieces of your life, the plans that shattered, or the resources that seem depleted. Do not throw them away in despair. Ask Hashem to show you how they can still be used for a holy purpose. Today, when something does not go as planned, instead of giving up, find one small, creative way to use that very situation to bring peace, joy, or service to your home.

תהלים • חמשה קאפיטלער

The Five Daily Kapitlach

CHAPTER PREVIEW

These are the five kapitlach of Tehillim said every single day: 32, 43, 83, 121, and 130, each set word for word with its English meaning. They are gathered here as one section so the whole daily Tehillim can be said and downloaded together.

All introductions and contextual notes are the editor's commentary and are not part of the original text.

פֿאַרק ל"ב CHAPTER 32

לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁרִי נָשׁוּי פֶּשַׁע כָּסוּי חֲטָאָה:
אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יִחָשֵׁב יְהוָה לוֹ עוֹן וְאִין בְּרוּחוֹ רַמְיָה:
כִּי הִחַרְשָׁתִּי בָּלוּ עֲצָמַי בְּשֹׁאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם:
כִּי יוֹמָם וּלְיָלָה תִּכְבֵּד עָלַי יְדָה נִהַפָּה לְשׁוֹדִי בַּחֲרַבְנִי קִיץ סָלָה:
חֲטָאתִי אוֹדִיעָה וְעוֹנִי לֹא כִסִּיתִי אֲמַרְתִּי אוֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה וְאַתָּה נִשְׂאָתָ עוֹן חֲטָאתִי סָלָה:
עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסֶיד אֱלֹהִים לְעַת מִצָּא רַק לְשֹׁטֵף מִיָּם רַבִּים אֱלֹהִים לֹא יִגִּיעוּ:
אַתָּה סֹתֵר לִי מִצָּר תִּצְרֵנִי רָנִי פִּלַּט תְּסוּבְּבֵנִי סָלָה:
אֲשַׁכִּילָה וְאוֹרָה בְּדֶרֶךְ זֶה תִּלְךָ אֵינִי עֹלָה עֵינַי:
אֵל תִּהְיוּ כָּסוּס כְּפָרֶד אִין הָבִין בְּמִתְג וְרָסוֹן עֲדִיו לְבָלוֹם בַּל קָרַב אֱלֹהִים:
רַבִּים מִכְּאוֹבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ בִּיהוָה חֹסֵד יְסוּבְּבֵנוּ:
שִׁמְחוּ בִיהוָה וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב:

פֿאַרק מ"ג CHAPTER 43

שָׁפֹטֵנִי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבִי מִגּוֹי לֹא חֹסֶיד מֵאִישׁ מִרְמָה וְעוֹלָה תִּפְלֹטֵנִי:
כִּי אַתָּה אֱלֹהִי מְעוּזִי לָמָּה זִנְחִיתָנִי לָמָּה קִדַּר אֶתְהַלֵּךְ בְּלַחֲץ אוֹיֵב:
שְׁלַח אוֹרָה וְאַמְתָּה הַמָּה יִנְחוּנִי יְבִיאוּנִי אֶל הַר קוֹדֶשְׁךָ וְאֶל מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ:
וְאֲבֹאָה אֶל מִזְבֵּחַ אֱלֹהִים אֶל אֵל שְׁמֹחַת גִּילִי וְאוֹדָה בְּכִנּוֹר אֱלֹהִים:
מִה תִּשְׁתַּחֲוֶה נַפְשִׁי וּמֵה תִּתְהַמֵּי עָלַי הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי עוֹד אוֹדְנוּ יְשׁוּעַת פָּנֶי וְאֱלֹהִי:

שִׁיר מִזְמוֹר לְאַסָּף:

אֱלֹהִים אֵל דָּמִי לָךְ אֵל תַּחֲרַשׁ וְאֵל תִּשְׁקֹט אֵל:

כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יִהְיֶינָיִם וּמִשְׁנֵאֶיךָ נִשְׂאוּ רֹאשׁ:

עַל עֲמָךְ יַעֲרִימוּ סוֹד וַיִּתְּעֲצּוּ עַל צָפוֹנֶיךָ:

אָמְרוּ לָכֵן וְנִכְחֵידֶם מִגּוֹי וְלֹא יִזְכָּר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד:

כִּי נִוָּעֲצוּ לֵב יַחֲדוּ עָלֶיךָ בְּרִית יִכְרֹתוּ:

אֱהִי אָדוֹם וַיִּשְׁמַעְאֲלִים מוֹאֵב וְהַגָּרִים:

גָּבַל וַעֲמֹן וַעֲמֶלֶק פָּלְשֶׁת עִם יִשְׁבִּי צוֹר:

גַּם אֲשׁוּר נִלְוָה עִמָּם הָיוּ זִרְעַ לִבְנֵי לוֹט סָלָה:

עָשָׂה לָהֶם כְּמִדְיָן כְּסִיסְרָא כְּיִבִּין בְּנַחַל קִישׁוֹן:

נִשְׁמְדוּ בְּעֵין דָּאֵר הָיוּ דָמָן לְאַדְמָה:

שִׁיתֵּמוּ נְדִיבֵמוֹ כְּעֶרֶב וְכִזְאָב וְכִזְבַּח וְכִצְלָמָנֶע כָּל גְּסִיכְמוֹ:

אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירְשָׁה לָנוּ אֵת גְּאוֹת אֱלֹהִים:

אֱלֹהֵי שִׁיתֵּמוּ כַּגִּלְגַּל כְּקֶשׁ לִפְנֵי רוּחַ:

כְּאֵשׁ תִּבְעֶר יָעַר וְכִלְהָבָה תִּלְהַט הָרִים:

כֵּן תִּרְדָּפֶם בְּסַעֲרָךְ וּבְסוּפָתְךָ תִּבְהַלֵּם:

מִלֵּא פְּנֵיהֶם קִלּוֹן וַיִּבְקְשׁוּ שְׁמָךְ יְהוָה:

יִבְשׁוּ וַיִּבְהָלוּ עַדִּי עַד וַיִּחַפְּרוּ וַיֵּאבְדּוּ:

וַיִּדְעוּ כִּי אַתָּה שְׁמָךְ יְהוָה לִבְדָּךְ עֲלִיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ:

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הַהָרִים מֵאֵין יָבֹא עֲזָרִי:

עֲזָרִי מֵעַם יְהוָה עֲשֵׂה שְׁמִים וְאָרֶץ:

אֵל יִתֵּן לַמוֹט רִגְלָךְ אֵל יָנוּם שְׁמֶרְךָ:

הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:

יְהוָה שְׁמֶרְךָ יְהוָה צִלָּךְ עַל יַד מִיִּנָּה:

יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יִכָּכֶה וַיֵּרַח בִּלְיָלָהּ:

יְהוָה יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשְׁךָ:

יְהוָה יִשְׁמֹר צִאתְךָ וּבואְךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

פָּרָק ק"ל CHAPTER 130

שִׁיר הַמַּעֲלֹת מִמַּעֲמָקִים קִרְאתֶיךָ יְהוָה:

אֲדֹנִי שְׁמַעָה בְּקוֹלִי תַּהֲיֶינָה אָזְנֶיךָ קִשְׁבוּת לְקוֹל תַּחֲנוּנִי:

אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמֹר יְהוָה אֲדֹנִי מִי יַעֲמֹד:

כִּי עָמַךְ הִסְלִיכָה לְמַעַן תִּגְוֶרָא:

קוֹיֵתִי יְהוָה קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלֵתִי:

נַפְשִׁי לֹאֲדֹנִי מִשְׁמָרִים לְבַקֵּר שְׁמָרִים לְבַקֵּר:

יַחַל יִשְׂרָאֵל אֵל יְהוָה כִּי עִם יְהוָה הַחֲסֹד וְהַרְבֵּה עֲמוֹ פְּדוּת:

וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנֹתָיו:

לְמַעֲשֶׂה WHAT TO TAKE HOME

When you feel weighed down by your mistakes, do not keep silent or try to hide them. Open your heart to Hashem in honest confession, and then immediately shift your focus to absolute trust in His forgiveness and constant protection, knowing that He never slumbers and is always guarding your steps.

Today, the moment you feel a heavy heart or a sense of spiritual distance, stop what you are doing, speak to Hashem in your own words to acknowledge your mistake, and then say out loud: 'My help is from Hashem, who forgives and guards my soul.'